

dem *Leben des hl. Wenzel*. Spisek Dobrovského je dnes téměř nedostupný. J. Pekař, *Legenden*, l. c. str. 34, upozornil na dalších sedm rukopisů legendy »*Crescente fide*«. Jsou to rukopisy olomoucké kapitulní knihovny nr. 3, 44, 112, 155, 227, rukopis Národní a univerzitní knihovny v Praze sign. VI. G. 17 a rukopis Státní a univerzitní knihovny ve Vratislavi sign. I. Q. 338. K těm přistupuje ještě rukopis kapitoly v Olomouci nr. 182 a rukopis gymnasijské knihovny v Opavě. Bohužel všechny rukopisy až dosud známé, jak již J. Pekař správně poznal, obsahují toliko menší úryvky ze zmíněné legendy. Rukopis, v němž by byla celá legenda »*Crescente fide*« tak, jak byla kdysi předlohou Kristiánovi, nepodařilo se dosud objeviti.

Text rukopisu legendy »*Crescente fide*« podle rukopisu kapitoly olomoucké nr. 44 vydal roku 1937 Dobroslav Orel v svém spise *Hudební prvky svatováclavské, Svatováclavský sborník II*, 3, str. 414. Rukopis kapitoly olomoucké nr. 44 je kombinací legendy »*Crescente fide*« a legendy Gumpoldovy. Text legendy končí prvou větou kapitoly 4. (našeho vydání): *Et ab illo ergo die increpabant nimis nimis beatissimum Wenceslaum, ut resipisceret a doctrina. Další lekce jsou pak už z legendy Gumpoldovy. Stejně je tomu též v rukopise kapitoly olomoucké nr. 3 a 155. — Podobný ráz jako rukopis kapitoly olomoucké nr. 44 má také rukopis gymnasijské knihovny v Opavě. Je rovněž kombinací »*Crescente fide*« a Gumpolda a končí stejně větou: ut resipisceret a doctrina. Text opavský vydal Dr. Ant. Kubíček v *Sborníku historického kroužku II*, str. 218 a *III*, str. 18, 86. Ostatní rukopisy obsahují pouze úryvky a pro edici nemohou býti dostatečnou oporou.*

Nejstarší ze všech dochovaných textů legendy je text rukopisu kapitoly pražské nr. G. 5. Je to sborník historických spisů českých, který byl pořízen pro pražského biskupa Jana z Dražic. (Srv. výše str. 375.) Na fol. 185 čte se rukou písaře rukopisu poznámka: *Explicit tercius liber secunde partis Cronice Pragensis scriptus ad venerabilem in Christo patrem dominum episcopum Pragensem memoratum, qui finitur a. d. M^oCCC^oXLII^o. — Ostatní rukopisy jsou ze XIV. a z XV. století.*

Za tohoto stavu rukopisného poznání legendy »*Crescente fide*«

nebylo možné se pokusiti o rekonstrukci textu celé legendy. Poněvadž pak Pekařovy poznámky a doplňky nepodávají dosti jasný a přístupný obraz textu české recense »*Crescente fide*«, rozhodli jsme se podati její text podle zmíněného rukopisu kapitoly pražské, sign. G. 5. A to tím spíše, že varianty dvou nejdůležitějších dalších rukopisů jsou dosti přístupny z vydání Kubíčková a Orlova.

Legendu rozdělili jsme na 9 kapitol podle vnitřní logiky její stavby.

Legenda »*Crescente fide*« vznikla s použitím dvou starších prací, legendy totiž o sv. Ludmile »*Fuit in provincia Boemorum*« (srv. výše str. 23 n.) a První česko-církevněslovanské legendy o sv. Václavu. (Srv. M. Weingart, *První česko-církevněslovanská legenda o svatém Václavu, Svatováclavský sborník I*, str. 1011 n.) V našem vydání vyznačili jsme menším tiskem věty a slova, která autor legendy »*Crescente fide*« ze svých starších předloh převzal.

I.

CRESCENTE FIDE christiana in diebus illis dei nutu et ammonicione sponte dux Boemorum nomine Borziwoy una cum exercitu necnon et omni populo suo, sordes ydolorum abiciens, baptizatus est. Eiusque filius Spitigneus in urbe Praga condidit ecclesiam sancte dei genitricis Marie et aliam in honore sancti Petri, principis apostolorum, in quibus dei gracia largiente plurima operantur beneficia.

*Fuit in
provincia
Boemo-
rum.*

Cumque prefatus vir venerabilis transisset de hoc seculo, omnes populi, qui eius regionis nobiles fuerant, congregantes se elegerunt fratrem eius iuniorem nomine Wratislaum ducem et principem pro eo. Qui eciam in religione christiana magnopere perseverabat, quique et construxit ecclesiam in nomine sancti Georgii martiris Christi.

Cuius filius maior beatus Wenceslaus dei instinctu ab ineunte etate semper desiderabat discere litteras. Pater vero eius, desiderium animi cupiens implere, misit eum in urbem nuncupatam Budecz, ut ibi disceret Psalterium a quodam reverenti presbitero, nomine Ucenus. Tunc beatus Wenceslaus capaci mente gratanter cepit discere, de die in diem melius meliusque proficiens.